

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Кравченко Л.С., Зеленюк О.В., Макареня В.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Інтеграція національної системи вищої освіти до Європейського освітнього простору на засадах вимог Болонської декларації входить у вирішальну стадію. Без перебільшення можна стверджувати, що для сучасного етапу розвитку вищої школи немає більш значущої справи, ніж створення відповідного до цих вимог науково-методичного дизайну під загальною назвою “Болонський процес”.

Запланована на 2007 рік представниками європейського співтовариства попередня “ревізія” стану перебудови вищої освіти в Україні буде визначати, що вже зроблено у цій справі та ступінь його відповідності нормам і стандартам Болонської декларації.

Ось чому зараз практично у кожному вищому навчальному закладі нашої держави всі зусилля науково-педагогічних працівників спрямовуються на розробку організаційно-методичних заходів щодо впровадження кредитно-модульної системи викладання фахових дисциплін у навчальний процес підготовки студентів за європейськими стандартами вищої освіти, що дозволяє чітко визначати структуру та обсяги виконаних студентом видів робіт, передбачених навчальною програмою. Невід’ємним атрибутом цього процесу є введення перманентного об’єктивного педагогічного контролю знань і вмінь на підставі рейтингової технології оцінювання поточної та підсумкової успішності студентів [1,2].

Незворотній характер цих трансформаційних процесів у сучасній вищій школі загалом є прогресивним для України кроком у майбутнє. Автори статті хотіли би підкреслити, що вони є свідомими та активними прибічниками впровадження Болонських інновацій у систему вищої освіти в Україні. Адже саме у НаУКМА накопичено понад п’ятнадцятирічний досвід викладання навчальних дисциплін за кредитно-модульним принципом, що свідчить про дієвість цього заходу, перш за все, щодо підвищення якості навчального процесу, його гуманізації та демократизації [2].

Разом із тим, історично сформований у нашій країні національний менталітет, традиції та особливості культурно-етичних взаємовідносин у суспільстві потребують певної корекції дій щодо впровадження вимог Болонської декларації у технологію викладання навчальних дисциплін, їх кількості та змісту.

У цьому контексті наше занепокоєння, як фахівців, викликає ситуація із навчальною дисципліною «Фізичне виховання», яка за статусом належить до низки

гуманітарних дисциплін, обов'язкових для всіх непрофільних ВНЗ України різних форм власності.

Нетворче копіювання навчальних планів провідних європейських університетів, ігнорування існуючого стану матеріально-технічної бази у ВНЗ, та врешті, ступеня сформованості в нашому суспільстві турботи про власне здоров'я та потреби у здоровому способі життя, можуть не тільки дискредитувати в Україні ідею загальноєвропейського освітнього простору, але й зашкодити подальшому розвитку вітчизняної вищої школи.

Відсутність аналогічної за змістом навчальної дисципліни у Західних університетах дає привід керівництву деяких ВНЗ України ставити питання про виключення фізичного виховання із навчальних планів нормативних гуманітарних дисциплін та перехід на систему формування спортивних клубів, як це робиться в університетах Європи, США, Канади тощо.

Зрозуміло, що реалії нашого життя у сучасному та найближчих етапах розвитку суспільства не дають підстави сподіватися на створення у ВНЗ належної спортивно-оздоровчої інфраструктури, а від так і переходу до клубної системи залучення студентів до регулярних занять фізичною культурою й спортом.

Спокуса виключити цю дисципліну з процесу підготовки сучасних фахівців, зважаючи на загострення проблеми здоров'я студентської молоді, може призвести до непередбачених наслідків. Адже, фізичне виховання, як навчальна дисципліна, є єдиним у ВНЗ засобом впливу на формування здоров'я та залучення студентів до здорового способу життя.

Разом із тим, сучасна система фізичного виховання студентської молоді в Україні, на нашу думку, знаходиться у кризовому стані. Насамперед це пов'язано із протиріччями між новими вимогами суспільно-економічного розвитку країни та ще існуючим методологічним підґрунтям її функціонування на засадах успадкованої від колишнього СРСР тоталітарної парадигми виховання «захисників держави та будівників комунізму».

Перехід України до ринкових взаємовідносин у економічній та соціальній сферах вимагає перегляду існуючої методології організаційно-методичного забезпечення діяльності кафедр фізичного виховання та зміни пріоритетів у навчально-виховному процесі студентів.

Йдеться про методологічні засади навчальної дисципліни "Фізичне виховання", як обов'язкового базового компоненту гуманітарної освіти студентів неспеціальних ВНЗ України, викладання якої передбачає безпосереднє залучення студентів до занять

фізичною культурою і спортом – цих найбільш ефективних засобів впливу на стан здоров'я та формування потреби у здоровому способі життя.

Невідповідність діючих концептуальних засад викладання фізичного виховання у неспеціальних ВНЗ сучасним вимогам суспільства є фактором, який гальмує зміну системи фізичного виховання у напрямку її гуманізації та демократизації. І на цьому шляху кредитно-модульна система викладання дисципліни «Фізичне виховання» може стати вагомим засобом індивідуалізації навчального процесу та підвищення його ефективності.

Ось чому, трансформація навчальної дисципліни «Фізичне виховання» відповідно до вимог Болонської декларації повинна відбуватися на засадах пріоритету здоров'я, що має стати системоутворюючим фактором та ідеологічним підґрунтям усієї мегасистеми фізичного виховання студентської молоді.

На засадах пріоритету здоров'я повинні формуватися теоретичний та практичний зміст навчальної програми з цієї дисципліни, а також розроблятися технологія її кредитно-модульного викладання та рейтингового контролю успішності студентів. Оцінювання успішності студентів саме за кредитно-модульним принципом, коли кожний навчальний модуль містить числові показники рівня оволодіння студентами програмним матеріалом, дає змогу об'єктивувати результати зусиль у справі покращання власного здоров'я та рухової підготовленості.

Алгоритм трансформації методології навчальної дисципліни «Фізичне виховання» відповідно до вимог Болонської декларації ми вбачаємо у наступному: втілення у навчально-виховний процес методології системи фізичного виховання, гуманістичної за суттю та демократичною за формою; науково-методичне обґрунтування оздоровчої спрямованості фізичного виховання як системоутворюючого фактора цілеспрямованого вирішення завдань підготовки здорової, гармонійно розвиненої особистості громадянина України; зміна пріоритетів організаційно-методичного забезпечення викладання навчальної дисципліни у напрямку впровадження сучасних здоров'язберігаючих технологій та занять за спортивними уподобаннями студентів.

Принагідно зазначимо, що такі заходи цілком можливо здійснити без додаткового збільшення рівня обов'язкових навчальних годин та існуючої спортивної бази у більшості ВНЗ.

У бурхливому океані сучасної молодіжної субкультури саме кафедри фізичного виховання залишаються зараз своєрідними острівцями справжньої фізичної культури.

Саме тут студенти залучаються до регулярних, регламентованих розкладом, занять фізичною культурою і спортом задля оздоровлення і підвищення розумової та фізичної працездатності, що створює надійне підгрунття високоефективної творчої багаторічної діяльності майбутніх фахівців.

Таким чином, набутий досвід роботи кафедри фізичного виховання НаУКМА дає підставу вважати, що кредитно-модульно-рейтингова система може розглядатися як інноваційна технологія організаційно-методичного забезпечення навчального процесу з фізичного виховання студентів ВНЗ України, впровадження якої підвищує його ефективність.

Література:

1. Зеленюк О.В., Бикова А.В. Трансформація навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у контексті Болонської декларації // Молода спортивна наука України: Зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л.: НФВ «Українські технології», 2006. – Т. 3, вип. 10. – С. 373-378.
2. Зеленюк О.В., Макареня В.В., Кравченко Л.С. Досвід впровадження кредитно-модульного навчання та рейтингової системи оцінювання успішності студентів із дисципліни «Фізичне виховання» в НаУКМА // «Теорія і практика фізичного виховання» Наук.-метод. журнал – Спец. випуск за темою: Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи. – Донецьк, ДонНУ, 2006. - № 1- 2. - С.29-34.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЯК АКТИВНИЙ ЗАСІБ ОСВІТНЬОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ЗАНЯТЬ У СТРУКТУРІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТОК

Кузнецов В.Д., Індиченко Л.С., Коваленко Є.В.
Дніпропетровський національний університет

Освітня спрямованість занять з фізичного виховання студентів у повному ступені здійснюється тільки за умови органічної єдності таких компонентів як медико-біологічний, практико-методичний та психофізіологічний. Разом із цим, велике значення має творча співдружність викладача та студента щодо оптимізації діяльності на підставі принципу рефлексії.

Структура навчальної практики базується на принципах дидактики, активізує пізнавальну діяльність студента, оволодіння вміннями розбудови здоров'я та самостійних занять фізичними вправами.

Мета роботи: визначити оптимальні взаємозв'язки практико-методичного та медико-біологічного компонентів фізичного виховання у технології навчальної практики.